

Asia Ulkosalle sijoitettu taideteos

Hakija A

Annettu 20.8.1986

Tiivistelmä *Paavo Nurmi-keskuksen muun muassa esitteissä, kirjekuorissa, tarroissa ja solmioissa käytettäväksi tarkoitetun symbolin perusratkaisuksi oli suunniteltu Wäinö Aaltosen veistämää, pysyvästi ulkosalle sijoitettua Paavo Nurmi -patsasta. Keskukseen tarkoituksena oli myös teettää ja myydä pienoispatsaita. Patsaan kuvaaminen oli tekijänoikeuslain 25 §:n 2 momentin nojalla sallittua ilman oikeudenhaltijoiden suostumusta. Kappaleen valmistaminen mainitusta teoksesta eli pienoispatsaan valmistaminen edellytti oikeudenhaltijoiden suostumuksen.*

SELOSTUS ASIASTA

Turkuun suunniteltavan Paavo Nurmi -keskuksen suunnitteluorganisaation puolesta on sen projektisihteeri 11.4.1986 päivätyllä kirjeellä pyytänyt tekijänoikeusneuvoston lausuntoa pysyvästi ulkosalle sijoitetun taideteoksen käyttämisestä.

Tekijänoikeusneuvostolle toimitetusta aineistosta käy ilmi, että suunniteltavan keskuksen symbolin perusratkaisuksi on esitetty akateemikko Wäinö Aaltosen veistämää Paavo Nurmi -patsasta. Patsaita on kolme kappaletta ja ne kaikki on sijoitettu pysyvästi ulkosalle.

Symbolia on tarkoitus käyttää muun muassa keskuksen kirjekuorissa, kirjoituspapereissa, käyntikorteissa, esitteissä, maksutositteissa, tarroissa ja solmioissa. Keskukseen suunnitelmiin kuuluu myös pienoispatsaan teettäminen ja sen mahdollinen myyminen. Osa käytöstä olisi edellä olevan mukaisesti kaupallista ja osa ei-kaupallista.

Tekijänoikeusneuvostolle esitetty symbolin luonnos on tehty taiteilija Symsimetsän tekemästä Helsingin olympiakisojen vuoden 1940 julisteesta.

TEKIJÄNOIKEUSNEUVOSTON LAUSUNTO

Tekijänoikeusneuvosto on käsitellyt lausuntopyynnön ja esittää lausuntonaan seuraavan. Tekijänoikeuslain 2 §:n mukaan tekijänoikeus tuottaa yksinomaisen oikeuden määrätä teoksesta valmistamalla siitä kappaleita ja saattamalla se yleisön saataviin. Tekijänoikeuslain 2 luvussa on säädetty tekijänoikeuden rajoituksista. Tekijänoikeuslain 25 §:n 2 momentin mukaan taideteoksen kuvaaminen on sallittua, milloin teos on pysyvästi sijoitettu ulkosalle julkiselle paikalle tai sen välittömään läheisyyteen. Tekijällä ei ole oikeutta korvaukseen edellä mainitunlaisesta teoksen käyttämisestä.

Teoksen kuvaamisella tarkoitetaan teoksen toisintamista maalaamalla, piirtämällä, valokuvaamalla tai näihin verrattavilla tavoilla. Kuvaamista ei sen sijaan ole kappaleen valmistaminen kuvanveistotaiteellisin menetelmin. Tekijänoikeuslain 25 §:n 2 momentin mukainen oikeuden rajoitus sallii sekä kappaleen valmistamisen kuvaamalla että mainitunlaisen kappaleen levittämisen. Tekijänoikeuslain 25 §:n 2 momentissa ei myöskään ole rajoitettu oikeuden käyttöalaa esimerkiksi ainoastaan ei-kaupallisiin tarkoituksiin.

Edellä olevan nojalla tekijänoikeusneuvosto toteaa, että Wäinö Aaltosen veistämän Paavo Nurmi -patsaan kuvaaminen on tekijänoikeuslain 25 §:n 2 momentin nojalla sallittua ilman oikeudenhaltijoiden suostumusta. Sen sijaan kappaleen valmistaminen mainitusta teoksesta kuvanveistotaiteellisin menetelmin eli pienoispatsaan valmistaminen edellyttää oikeudenhaltijoiden suostumuksen.

Tekijänoikeuslain 1 §:n mukaan on sillä, joka on luonut kirjallisen tai taiteellisen teoksen, tekijänoikeus teokseen. Suojattavan teoksen tulee olla itsenäinen ja omaperäinen eli sen tulee ylittää teoskynnys. Tekijänoikeusneuvostolle ei ole esitetty symbolin esikuvana käytettyä taiteilija Sysimetsän tekemää julistetta. Julisteen osalta teoskynnys liittyy julisteen eri elementtien kokonaisuuteen. Mainittua julistetta näkemättä ei tekijänoikeusneuvosto voi ottaa kantaa siihen, ylittääkö juliste teoskynnyksen eli nauttiiko se tekijänoikeuslain mukaista suojaa. Paavo Nurmen kuva on kuitenkin ainoastaan julisteen osa, joka neuvoston tiedon mukaan on julisteessa toteutettu näköspirrroksena. Tämä julisteen osa on lisäksi lainattu muualta eli mainitusta Wäinö Aaltosen veistämästä Paavo Nurmi -patsaasta. Tekijänoikeusneuvosto katsoo, että riippumatta siitä onko taiteilija Sysimetsän tekemä juliste tekijänoikeudellisesti suojattava teos vai ei, ei mainitun yksityiskohdan käyttäminen lausuntopyynnössä esitetyllä tavalla edellytä julisteen oikeudenhaltijoiden suostumusta.